

چگونه خبرنگار شویم

تألیف: محمد انصاری منش

سرشناسه	: انصاری منش، محمد، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: چگونه خبرنگار شویم / تالیف محمد انصاری منش؛ ویراستار حسنعلی افشارهای تهرانی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات ۷ [هفت] روز، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۸-۳۹-۴ : ۱۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: خبرنگاران و خبرنگاری
موضوع	: Reporters and reporting
موضوع	: خبرنگاران و خبرنگاری -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Reporters and reporting -- Study and teaching
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ج ۸ الف / ۴۷۸۱ PN
رده بندی دیویی	: ۰۷۰/۴۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۱۹۸۴۸

نام کتاب: چگونه خبرنگار شویم

مؤلف: محمد انصاری منش

ویراستار: حسنعلی افشارهای تهرانی

تایپ و صفحه آرایی: مریم زنجانی

ناشر: ۷ روز

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: گنجینه مینیاتور

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۸-۳۹-۴

ارتباط با مؤلف: m.ansari1900@gmail.com

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۵	نگاهی اجمالی به پیشینه مطبوعات در ایران
۱۹	روزنامه نگار کیست؟
	فصل اول
۲۳	ساختار نشریه
۲۴	صاحب امتیاز
۲۴	مدیرمسئول
۲۴	سردبیر
۲۵	جانشین سردبیر یا دبیر تحریریه
۲۶	دبیر سرویس
۲۶	گزارشگر
۲۷	خبرنگار
۲۷	ویراستار
۲۸	گرافیکست
۲۹	ایلوستراتور (تصویرساز)

۲۹	کاریکاتوریست
۳۰	عکاس
	فصل دوم
۳۱	قالب‌های ارائه مطلب در مطبوعات
۳۱	سرمقاله
۳۲	یادداشت [دیدگاه]
۳۲	خبر
۳۳	که [چه کسی]؟
۳۵	کجا؟
۳۵	کی [چه موقع]؟
۳۶	چرا، چگونه؟
۳۶	چه؟
۳۷	ویژگی‌های خبر
۴۳	اجزای خبر
	تیتیر، انواع و ویژگی‌های آن
۴۳	تعریف تیتیر
۴۵	انواع تیتیر
۴۸	اجزای تیتیر
۵۰	لید
۵۱	انواع لید

۵۷	نکاتی در باب لیدنویسی
۵۸	سبک های نگارش خبر
۶۰	۱. سبک هرم وارونه
۶۳	۲. سبک تاریخی
۶۵	۳. آمیزه‌ای از سبک تاریخی و هرم وارونه
۶۶	توجه به چند نکته در نگارش خبر
۶۷	دروازه‌بانی خبر
۶۸	چند نکته درباره خبر و خبرنگار
۶۹	گزارش
۷۰	تعریف گزارش
۷۱	الزامات یک گزارش
۷۱	عوامل مهم در تهیه یک گزارش
۷۲	گزارشگر- راوی
۷۳	انواع گزارش
۷۳	گزارش خبری
۷۶	گزارش مکانی
۷۷	گزارش شخصی
۷۸	سفرنامه
۷۹	گزارش تحقیقی
۸۰	لید گزارش

۸۱	نرم خبر و سخت خبر
۸۲	انواع لید
۸۸	تفاوت خبر و گزارش
۸۸	ویژگی های گزارشگر
۸۹	مصاحبه
۹۰	اهداف مصاحبه
۹۱	شکل های مصاحبه
۹۲	اقدامات لازم قبل از مصاحبه
۹۶	چند نکته در مورد مصاحبه
۹۷	از من نشنیده بگیرید!
۹۸	یک نکته بسیار مهم
۹۸	تنظیم مصاحبه
	فصل سوم
۱۰۱	درست نویسی
۱۱۲	توضیحی کوتاه درباره علائم سجاوندی

پیشگفتار

دومین دهه قرن بیست و یکم در حالی سپری می‌شود که علاقه و تلاش برای دستیابی به آگاهی در قالب یک نیاز فطری بشری و امری سیری‌ناپذیر و رو به تزاید، بخش قابل ملاحظه‌ای از دستاوردهای فناورانه جهان امروز را به خدمت گرفته که نمونه بارز آن را می‌توان در پیدایش و گسترش فعالیت شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای و تولد فزاینده سایت‌های خبری و اجتماعی در فضای مجازی، آشکارا مشاهده کرد.

باور انسان‌های مؤمن و اخلاق‌مدار در خلق جهانی سرشار از صلح و آشتی، زمانی معنایی مستمر می‌یابد که فرهنگ و شعور برای ساکنان همه جوامع بشری، نه یک دستاورد، که نوعی مسئولیت به شمار بیاید، امری که رشد و تعالی آن، هنگامی میسر می‌شود که همه ما، هر روز در پی دانستن و عبور از مرزهای بی‌خبری باشیم و به قول دکتر محمود سریع‌القلم (استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه توسعه و علوم سیاسی)، هرروز دست‌کم یک بار به خود بگوییم که «من نمی‌دانم».

اگر بپذیریم که سعادت و نیکبختی، ارمغانی است که در سایه امنیت یک جامعه فرهیخته تبلور می‌یابد و نخستین عامل مهم در فرهیختگی، آگاهی است، لاجرم به جست‌وجوی اسباب و ابزاری برمی‌آییم برای افروختن چراغ آگاهی، ابزاری که صادقانه و بدون دخالت اغراض شخصی، صنفی و سیاسی، اجازه دهد به حقیقت و چیستی و چرایی واقعیات اجتماعی پی ببریم و با اطلاع از نظرها و دیدگاه‌های نخبگان و خرداندیشان و تأمل و درنگ در اندیشه‌های موافق و مخالف، خود، آزادانه انتخاب کنیم و تصمیم بگیریم و تنها در این صورت است که می‌توانیم جامعه‌ای سالم، بیدار و توسعه یافته در زمینه‌های فرهنگ، سیاست و اقتصاد داشته باشیم.

اما پیش از ورود به این موضوع که چگونه می‌شود یک جامعه آگاه و فرهیخته داشت، نخست باید نگاهی اجمالی به چند مفهوم بیندازیم و ببینیم از کدام جامعه و کدام فرهنگ سخن می‌گوییم، چه تعریفی از فرهیختگی داریم و کدام ویژگی‌ها را ضرورت یک جامعه فرهیخته می‌دانیم؟

زیستن در جامعه‌ای امن، توسعه‌یافته و مترقی با اقتصادی شکوفا که عدالت اجتماعی در همه شئون آن رعایت شود، خواسته کسانی است که از سلامت روح و عقل بهره می‌برند، جامعه‌ای عاری از خلاف و خشونت که فرد در آن، بتواند از حقوق قانونی بهره بجوید و خود نیز، حقوق دیگران را محترم بشمارد، جامعه‌ای

که خون فرهنگ در رگ‌هایش جریان داشته و قلبش، از شوق شادی دیگران بتپد، فرهنگی که چشمه روشنی است و روح را سیراب می‌کند و در مسیر تربیت قرار می‌دهد و مراقب اندیشه است تا در ادامه راه خود به دریای تمدن بشری بپیوندد و این همان چیزی است که در متون کهن ایران‌زمین، بارها به آن اشاره شده است، از جمله در یکی از آثار پهلوی که به معنای دانش و دانایی آمده و دکتر محمود روح‌الامینی (استاد رشته مردم‌شناسی دانشگاه تهران) آن را این‌گونه نقل کرده است:

«به خواستاری فرهنگ کوشا باشید چه، فرهنگ تخم دانش است و بر آن خرد است و خرد، آرایش دو جهان است و درباره آن گفته‌اند که فرهنگ اندر فراخی، پیرایه، اندر شگفتی [سختی] پانه [نگهبان]، اندر آستانه [مصیبت] دستگیر و اندر تنگی، پیشه است.»

در شاهنامه حکیم بزرگ توس، ابوالقاسم فردوسی نیز فرهنگ به معنای دانش و علم، نیکمردی و مترادف با خصایل اخلاقی آمده و بارها در این مفاهیم به کار گرفته شده است، از جمله:

ز دانا بپرسید پس دادگر
که فرهنگ بهتر بود یا گهر
چنین داد پاسخ بدو رهنمون
که فرهنگ باشد ز گوهر فروز

که فرهنگ آرایش جان بود

ز گوهر سخن گفتن آسان بود

فرهنگ همان عاملی است که «فرهیختگی» را سبب می‌شود و انسان‌های «فرهیخته» را به جهان ارزانی می‌کند، انسان‌هایی با افق ذهنی وسیع و گسترده که در کوله‌بارشان، ذخیره ارزشمند و گرانبهایی به نام تجربه دارند و قادرند نظرات مختلف را در کنار هم ببینند و مثل قطعات یک پازل، از قراردادن‌شان در کنار یکدیگر، تصویری بر مبنای واقعیت به دست آورند، انسانی که ظاهر کلام را می‌شنود، اما به باطن آن می‌اندیشد و از این طریق به بصیرت می‌رسد آن گونه که فردوسی به آن اشاره کرد: «سخن هر چه باشد، به ژرفی ببین».

جامعه فرهیخته اما، جامعه‌ای است که اعضایش در زمینه‌های مختلف، از دانش کافی برخوردارند، از نعمت آگاهی بهره می‌برند، با یکدیگر کنکاش و رایزنی می‌کنند، از مشورت با دیگران نمی‌ترسند و همواره از گفت‌وگوی فرهنگی استقبال می‌کنند که اگر جز این باشد، باید جامعه را بیمار و خاموش خواند.

به هر حال، دقایقی که پشت هم می‌آیند و می‌گذرند و لحظه‌های عمر و زندگی را تشکیل می‌دهند، سرشار از وقایع تلخ و شیرین، مفید و بی‌ارزش، امن و پرخطر و... هستند، وقایعی که اطلاع از چند و چون آنها، افزون بر اینکه ما را از نقاط تاریک و روشن

گذشته آگاه می‌کند و مسیرهای پیش روی فردا را در برابرمان قرار می‌دهد، از طریق هم‌اندیشی و مشارکت در دیدگاه‌های دیگران، امکان استفاده از اندیشه‌ها و دیدگاه‌های فرهیختگان، نخبگان و افراد متخصص را نیز در اختیارمان می‌گذارد تا راه انتخاب آسان شود. حالا دیگر در تمامی جوامع پیشرفته، دسترسی به اطلاعات و آگاهی، از جمله ضروری‌ترین نیازهای بشر همچون خوراک و پوشاک، مسکن، بهداشت و امنیت شمرده می‌شود، نیازی که پاسخ گفتن به آن، شرایط بهتر زیستن در جهان امروز را در اختیار می‌گذارد و امکان دستیابی به فردایی امن، با کمترین استرس و دغدغه را میسر می‌کند.

نهایت آنکه همه ما، برای داشتن سرزمینی امن و آرام، آباد و توسعه‌یافته و قرار گرفتن در بالاترین نقطه از قله تمدن بشری - که از دیرباز به گواه تاریخ از آن ما بوده است - باید جامعه‌ای داشته باشیم با مردمان فرهیخته و نخستین گام در عرصه فرهیختگی نیز، حرکت در مسیر دینداری، اخلاق و آگاهی است که در این میان، بی‌گمان رسانه‌های جمعی، نقش‌آفرین اصلی خواهند بود، رسانه‌هایی که در یک بخش‌بندی کلی به دو گونه دیداری و نوشتاری تقسیم می‌شوند و کتاب حاضر، به طور خاص، به بخش دیداری یعنی مطبوعات می‌پردازد و وظایف آن را در نگاهی اجمالی بررسی می‌کند و سپس به چگونگی ایجاد یک

نشریه - فارغ از موضوع زمان انتشار آن یعنی روزنامه، هفته‌نامه، ماهنامه و فصلنامه - بخش‌های مختلف آن، نقش و وظیفه یک ژورنالیست و آنچه باید بداند، می‌پردازد.

www.ketab.ir